

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2013 12 13
COM(2013) 882 final

ANNEXES 1 to 2

PRIEDAS

prie

**KOMISIJOS KOMUNIKATO EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Pokyčiams ir restruktūrizavimui numatyti skirta ES kokybės sistema

I PRIEDAS

ES DIREKTYVOS DĖL DARBUOTOJŲ DALYVAVIMO IR JŲ APSAUGOS RESTRUKTŪRIZUOJANT

Darbuotojų apsauga jų darbdaviui tapus nemokiam

- Direktyva dėl darbdavio nemokumo (2008/94/EB) siekiama užtikrinti minimalią darbuotojų apsaugą jų darbdaviui tapus nemokiam. Ja valstybės narės įpareigojamos įsteigti instituciją (garantijų instituciją), kuri garantuotų neįvykdytų reikalavimų sumokėjimą darbuotojams. Be to, valstybės narės turi imtis reikiamų priemonių užtikrinti, kad darbdaviui iki savo nemokumo pradžios nesumokėjus privalomų įmokų darbuotojai neprarastų teisių į išmokas, jeigu darbuotojų įmokos buvo išskaičiuojamos iš jų darbo užmokesčio.

Nacionaliniu lygmeniu vykdomas darbuotojų informavimas ir konsultavimas

- Direktyva dėl bendros darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais sistemos sukūrimo Europos bendrijoje (2002/14/EB) siekiama sustiprinti dialogą įmonių viduje ir užtikrinti darbuotojų dalyvavimą priimant sprendimus, kad būtų galima geriau numatyti problemas ir išvengti krizių. Ši direktyva taikoma bent 50 darbuotojų turinčioms įmonėms arba bent 20 darbuotojų turintiems ūkiams ir joje numatyta, kad darbuotojų atstovai turi būti informuojami ir su jais konsultuojamasi dėl įmonės ekonominės padėties pokyčių, užimtumo vystymo ir sprendimų, dėl kurių gali reikėti keisti darbo organizavimą ar sutartinius santykius.
- Direktyva dėl darbuotojų teisių apsaugos įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju (2001/23/EB) nustatyta, kad teises ir pareigas, kylančias iš darbo sutarties arba darbo santykių, galiojančių perdavimo dieną, perdavėjas (šalis, kuri praranda darbdavio teises) perduoda perėmėjui (t. y. naujam darbdaviui). Direktyvoje taip pat nustatyta, kad perdavimas pats savaime negali būti pagrindas, kuriuo remdamasis perdavėjas arba perėmėjas gali atleisti darbuotojus iš darbo. Be darbuotojų teisių apsaugos, Direktyvoje dėl įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo nustatyta, kad perdavėjas ir perėmėjas turi pateikti nurodytą informaciją darbuotojų, kuriems siūlomas perdavimas turi įtakos, atstovams ir, jei bet kuri šalis ketina taikyti darbuotojams skirtas priemones, su jų atstovais būtina konsultotis, kad būtų pasiektas susitarimas.
- Direktyva dėl kolektyvinio atleidimo iš darbo (98/59/EB) nustatyta, kad darbdavys, kuris planuoja kolektyvinį atleidimą, turi darbuotojų atstovams pateikti nurodytą informaciją dėl siūlomo atleidimo ir privalo iš anksto su jais konsultotis, kad būtų pasiektas susitarimas. Šios konsultacijos turėtų apimti būdus, kaip išvengti darbuotojų atleidimo ar sumažinti atleidžiamų darbuotojų skaičių ir sušvelninti tokio atleidimo padarinius papildomomis socialinėmis priemonėmis, kurios skirtos visų pirma atleistiems darbuotojams iš naujo įdarbinti arba perkvalifikuoti. Direktyva taip pat nustatyta, kad viešosios institucijos turi būti informuotos apie bet kokią planuojamą kolektyvinį atleidimą, ir reikalaujama, kad toks atleidimas būtų vykdomas ne anksčiau kaip praėjus 30 dienų po šio pranešimo pateikimo.

Tarpvalstybiniu lygmeniu vykdomas darbuotojų informavimas ir konsultavimas

- Direktyva dėl Europos darbo tarybos steigimo arba Bendrijos mastu veikiančių įmonių ir įmonių grupių darbuotojų informavimo bei konsultavimosi su jais tvarkos nustatymo (94/45/EB, nauja redakcija pateikta Direktyva 2009/38/EB) taikoma įmonėms ar įmonių grupėms, kuriose yra mažiausiai 1 000 darbuotojų ir bent 150 darbuotojų kiekvienoje iš dviejų valstybių narių. Direktyva suteikiamas leidimas įsteigti Europos darbo tarybą – darbuotojų atstovę valstybėse narėse, kuriose įmonių grupė vykdo veiklą, ir ji turi būti informuojama ir su ja konsultuojamasi dėl įmonės veiklos ir bet kokių planuojamų svarbių pokyčių.
- Trimis direktyvomis nustatytas darbuotojų dalyvavimas (t. y. informavimas, konsultavimas ir kai kuriais atvejais dalyvavimas stebėtojų taryboje ar direktorių valdyboje) įmonėse, pradedančiose taikyti Europos bendrovės įstatus (Direktyva 2001/86/EB) arba Europos kooperacinės bendrovės statutą (2003/72/EB) ar susikūrusiose po tarpvalstybinio susijungimo (2005/56/EB).

NAUJOS POKYČIŲ IR RESTRUKTŪRIZAVIMO NUMATYMO IR VALDYMO INICIATYVOS

Pastaraisiais metais Europos Komisija pradėjo kelias konkrečias pokyčių ir restruktūrizavimo numatymo ir valdymo srities iniciatyvas (pvz., sukurtas Restruktūrizavimo forumas, kuriame aptarta daug inovatyvios praktikos pavyzdžių). 2002 m. ir 2005 m. surengti du Europos socialinių partnerių konsultacijų etapai, po kurių parengtos „Pokyčių ir jų socialinių padarinių valdymo gairės“¹. Tačiau gairėse nenumatyta jokios tinkamos jų sklaidos ir įgyvendinimo tvarkos ir jų iš esmės nepaisoma.

Europos Komisija taip pat finansavo daug šia tema atliktų tyrimų² ir parėmė Bendrą Europos socialinių partnerių darbo programą, į kurią taip pat įtrauktas restruktūrizavimo srities integruotasis projektas ES-27 šalyse.

2009 m. Komisija paskelbė naudingą gerosios patirties, Europoje taikomos numatant restruktūrizavimą, jam rengiantis ir siekiant jį tinkamai valdyti, rinkinį, pavadintą „Pertvarkos procesų kontrolinis sąrašas“³. Šis kontrolinis sąrašas turėtų būti suprantamas kaip papildantis ir užbaigiantis siūlomoje RKS pateiktus gerosios patirties pavyzdžius.

„Eurofound“ ERSC duomenų bazėje, skirtoje paramos restruktūrizavimui priemonėms⁴, irgi pateikiama informacija apie maždaug 400 Europos Sąjungos valstybių narių ir Norvegijos priemonių. Be visų kitų institucijų, įmonėms, kurias būtina restruktūrizuoti, ir paveiktiems darbuotojams paramą teikia nacionalinės vyriausybės, darbuotojų organizacijos ir profsąjungos. Paramos priemonės aprašytos nurodant jų pagrindines ypatybes, dalyvius, finansavimo šaltinius, privalumus ir trūkumus bei rezultatus. Šios duomenų bazės tikslas – informuoti vyriausybes, socialinius partnerius ir kitus susijusius asmenis, kokių rūšių pagalbos galima prašyti.

2012 m. Europos Komisijos Žaliojoje knygoje dėl restruktūrizavimo⁵ nustatyta sėkminga restruktūrizavimo bei prisitaikymo prie pokyčių praktika ir politika, siekiant paskatinti užimtumą, ekonomikos augimą ir konkurencingumą pagal strategiją „Europa 2020“.

Galiausiai 2013 m. sausio 15 d. Europos Parlamentas priėmė A. Cercaso pranešimą, kuriame Komisijos konkrečiai paprašyta imtis veiksmų restruktūrizavimo srityje.

¹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=782&langId=en>.

² Žr., pvz., projektą, kuris finansuotas Europos Parlamento bandomojo projekto „Darbuotojų palaikymas vykstant pramonės pokyčiams“ lėšomis ir kurį valdė Turine įsikūręs Tarptautinio darbo biuro Tarptautinio mokymo centras; visapusiškas ES-27 šalių restruktūrizavimo numatymo ir valdymo nacionalinių sistemų aprašymas pateiktas

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=819&langId=en>.

³ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=782&langId=en>.

⁴ <http://www.eurofound.europa.eu/emcc/erm/supportinstruments/>. Taip pat žr. 2011 m. ERSC ataskaitą „Viešosios priemonės, skirtos restruktūrizavimui Europoje remti“, <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1165.htm>.

⁵ COM(2012) 7 *final*, <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=699&consultId=9&furtherConsult=yes>.

II PRIEDAS

AUTOMOBILIŲ IR PLIENO PRAMONĖS RESTRUKTŪRIZAVIMO NUMATYMO IR VALDYMO GEROSIOS PATIRTIES ES GAIRĖS

AUTOMOBILIAI

2012 m. lapkričio 8 d. Europos Komisijos priimtame veiksmų plane „CARS 2020“ išvardytos konkrečios politinės priemonės, kurių reikia imtis ateinančiais metais. Po to Komisija įsteigė „CARS 2020“ ekspertų grupę, kad ji stebėtų, kaip įgyvendinamas veiksmų planas.

Ypatingas dėmesys veiksmų plane „CARS 2020“ skiriamas pramonės prisitaikymui ir pabrėžiama, kad tinkamas visų lygmenų (įmonės, vietos, nacionalinio ir ES) socialinis dialogas yra esminis restruktūrizavimo procesų numatymo ir gero valdymo elementas. Už restruktūrizavimą iš esmės atsakinga pramonė, tačiau tam tikras vaidmuo tenka ir Komisijai, valstybėms narėms bei vietos valdžios institucijoms. Visų pirma Komisija įsipareigojo

- toliau stebėti ir svarstyti restruktūrizavimo veiklą, kad ji visapusiškai atitiktų ES teisės aktus, ypač susijusius su valstybės pagalba ir vidaus rinkos taisyklėmis;
- nustatyti gerąją patirtį ir skatinti taikyti numatymo metodą restruktūrizavimo procese, konsultuodamasi su regionų, kuriuose dominuoja automobilių sektorius, atstovais, užimtumo institucijomis ir suinteresuotosiomis šio sektoriaus šalimis, įskaitant socialinius partnerius;
- atnaujinti tarpžinybinės darbo grupės veiklą, siekdama išnagrinėti ir toliau stebėti pagrindinius automobilių gamyklų uždarymo arba reikšmingo darbuotojų skaičiaus mažinimo atvejus. Ši darbo grupė buvo aktyvi ir labai veiksminga ankstesniais panašiais atvejais automobilių pramonėje. Ji racionalizuos atitinkamų ES fondų naudojimą (teikdama techninę pagalbą, mažindama laukimo laikotarpį, konsultuodama, kaip veiksmingiausiai naudoti išteklius, stebėdama ir teikdama ataskaitas);
- gamyklų uždarymo ir reikšmingo darbuotojų skaičiaus mažinimo atvejais raginti valstybes nares pasinaudoti Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo (EGF) parama;
- raginti valstybes nares naudotis darbo rinkos lankstumo sistemomis ir jas bendrai finansuoti ESF lėšomis, taip remiant tiekėjus, kuriems gali prireikti daugiau laiko rasti naujų klientų uždarius automobilių gamyklą arba sumažinus veiklos apimtį.

PLIENAS

2013 m. birželio 11 d. Europos Komisija priėmė Plieno pramonės veiksmų planą⁶. Jame nurodytos konkrečios politinės priemonės, kurių reikia imtis artimiausiais metais. Po to Komisija sukūrė **aukšto lygio ekspertų darbo grupę plieno pramonės klausimams spręsti**, kad ji **stebėtų, kaip įgyvendinamas veiksmų planas**.

Komisija valstybes nares paragino

- išnagrinėti galimybę kartu su regioninėmis valdžios institucijomis naudoti Europos socialinio fondo (ESF) lėšas darbuotojų **kvalifikacijai keisti ir kelti**, be kita ko, sukuriant konkrečiai plieno sektoriui skirtą finansavimo priemonę;
- išnagrinėti galimybę kartu su regioninėmis valdžios institucijomis per būsimą programavimo laikotarpį naudoti **struktūrinių fondų** lėšas plieno sektoriaus restruktūrizavimo socialiniam poveikiui sušvelninti;
- palengvinti **socialinių partnerių dialogą**, siekiant susitarti dėl laikinų iniciatyvų, skirtų darbo vietoms išsaugoti, pavyzdžiui, dėl galimybės pradėti taikyti **darbo rinkos lankstumo priemones**, visų pirma siekiant prisitaikyti prie ekonomikos ciklo sąlygų.

Pramonės atstovai paraginti:

- aktyviai siekti **užpildyti igūdžių spragas** ir panaikinti jų trūkumą;
- toliau vykdyti būtiną **pramonės prisitaikymo procesą** vadovaujantis gerąja pavyzdžiu ir restruktūrizavimo numatymo patirtimi, be kita ko, palaikant socialinį dialogą ir tinkamai įtraukiant regioninius suinteresuotuosius subjektus;
- išnagrinėti **restruktūrizavimo poreikius** ir galimus **pajėgumų koregavimo atvejus**, atsižvelgiant į būsimą pagrindinių sektorių paklausą, taip pat į poreikį skirtingai reaguoti į struktūrines bei ciklines tendencijas;
- **bendradarbiauti su kitais suinteresuotaisiais subjektais**, visų pirma nacionalinėmis bei regioninėmis valdžios institucijomis, siekiant užtikrinti, kad ciklinio **perteklinio pajėgumo** atveju būtų taikomos **valstybės remiamos laikinos priemonės**, kuriomis išsaugomas užimtumas ilguoju laikotarpiu.

⁶ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/metals-minerals/index_lt.htm.